

2788

A NAGYSZENTMIKLÓSI
ÁGOST. HITV. EVANG. GYÜLEKEZET
TEMPLOMÁNAK
FELAVATÁSI ÜNNEPE
1913. AUGUSZTUS 31-ÉN.

Az egyház megbizásából szerkesztette

RIMÁR JENŐ

evang. lelkész.

A befolyó jövedelem a templomépítés költségeire
fog fordítatni.

Nagyszentmiklós, 1914.

Wiener N. könyvnyomdája. 287

2748

A NAGYSZENTMIKLÓSI
ÁGOST. HITV. EVANG. GYÜLEKEZET
TEMPLOMÁNAK
FELAVATÁSI ÜNNEPE

1913. AUGUSZTUS 31-ÉN.

Az egyház megbízásából szerkesztette

RIMÁR JENŐ

evang. lelkész.

A befolyó jövedelem a templomépítés költségeire
fog fordíttatni.

Nagyszentmiklós, 1914.

27 43

ORSZÁGOS
EVANGÉLIKUS
KÖNYVTÁR

L
2006

ORSZÁGOS
EVANGÉLIUMS
KÖNYVTÁR

I. Ünnepi beszédek és imák.

A régi imaházban beszédet mondott:

Rimár Jenő, nagyszentmiklósi evang. lelkész.

Ünnepelő Keresztyén Gyülekezet! Utoljára jöttünk össze e hajlékban, hogy elbucsuzzunk e százéves imaházról, mely nekünk két hosszú emberöltőről beszélhetne, az egyháznak csaknem másfél századra terjedő, sok nehézséggel megküzdött életéről, az evangélikusoknak s a velük csatlakozott reformátusoknak bajairól, küzdelmeiről, az egyes családokat ért örömről, és bánatról. Főként a köztünk élő idősebbeket indíthatja a válás élénken a multra, hisz gyermekkoruk, ifjuságuk e falak köré fűzik őket, a mindennapi küzdtérről is ide-idejöttek, hogy lelkük megpihenjen, felüdüljön. E visszaemlékezésnél önkéntelenül a zsoltárköltő szavai jutnak eszünkbe, amint a 46. zs. 2—6. verseiben megírva vannak.

„Isten a mi oltalmunk és erősségünk! Igen bizonyos segítség a nyomoruságban.“ Ezt vallja mi szívünk is, amidőn visszatekintünk a multra s előre gondolunk a jövőre. *Elbucsuzásunk* régi imaházunktól így *a hála és a reménység jegyében történik.*

* *

Bucsuzunk most hálatelt szívvel.

Kis maroknyi népet alkottak eleink mintegy 130 évvel ezelőtt, amikor mint egy kis csepp a tenger közepében itt megtelepedének. Távol szülőfalujoktól, idegen népek és vallások közé ékelve egyház, iskola, templom és lel-

kész nélkül miképen fognak ők, mint evangélikusok megmaradni? Ne féltsük e kicsi sereget, mely a jelenlegi számunknál is talán kisebb, mert „*az Isten ő közepette van, nem rendül meg, Isten segíti.*“ A hármass nyelvkülömbőség ellenére is, mint egy háznak tagjai tömörülnek, egy családnak gyermekei egyesülnek. — Nem felejtik a gyermekkorukban gyakorlott énekeket, imákat, magukkal hozzák s még kezükben forgatják bibliájukat, összejönnek egy Kórek, Fullajtár vagy Kolofon házban vasárnaponként s a házi isteni tiszteletről sem feledkeznek meg az egyes családok. Mégis érzik lelkiükben való elhagyottságukat, istentiszteleteik kezdetlegességét, ám szívükben a remény „*Isten a mi oltalmunk . . .*“

Hitükben segítségre letek még ott is, ahol talán erre nem számíthattak volna. A fenkölt lelkü Linden Jakab, róm. kath. plébános és vicearchidiakonus maga vezeti az evangélikusok csapatát a királyi konsiliárus elé s ajánlja őket kegyeibe, mint „jó magaviseletű csendes és jámbor lakosokat“ Méltóságos Gróf Nákó Kristóf földesur végrendeletileg száz forintot hagyományozott a felmerülendő építkezésekre.

A hitben egyesült tagok nemsokára egyházilag is szervezkednek. Litzky Kristóf evang. püspök átutaztában a legközelebbi anyagyülekezethez való csatlakozásra szólítja fel az egybegyült evangélikusokat. 1810-ben ez meg is történt, Nagylak fiókgyülekezete lett. A következő évben tartotta meg az első ev. istentiszteletet Keblovsky János nagylaki lelkész magyar nyelven Polónyi Dániel házában. Hogy lelkesítőleg hatott ez a körülmény az egyháztagokra, mutatja a szép eredmény, hogy a különben szerény viszonyok közt élő iparos egyháztagok huszan 905 frtot ajánlottak fel iskola és imaház építésére. Kegyes óhajtaik megvalósulása elé

akadályokat senki sem gördített. — Sőt a földesuraság telket is adott e célra, míg a róm. kath. püspök — kinek az időben hatalmában állott idegen egyház léte vagy nem léte felett döntenie — az egyház önállósítása ellen, a Tek. Vármegye pedig az iskola és imaház építése ellen semminemű kifogást nem emeltek. Utóbbi azon érdekes megjegyzésével indokolja ezt a kiküldött bizottság eljárása után, hogy, tekintélyes összeget adtak össze az egyháztalabérok „anélkül, hogy valaki magát gyengítette volna.“

A felekezeti türelemnek, elfogulatlanságnak, sőt áldozatkészségnek nemes jelét adta a kiküldött vmegyei bizottság, amidőn hivatalos működésében eljárva, Pészaki Bajzát József táblabíró kezdeményezésére az építendő iskola és imaház javára 35-en 312 frtot adtak adományul. E nemes cselekedet még inkább felbuzdította eleinket. Ujból megindult az ajánlattevés pénzben és kézi vagy fuvari munka és anyagszolgáltatásban. Ez történt 1814 február 28-án. — Kítavaszkodva megkezdtek az építést, mely 4300 frtba került, a nagymérvű természetbeli szolgálmányon kívül, melyet a gyülekezeti talabérok eszközöltek. 1815 június 18-án történt az ünnepélyes felavatás, melyen a méltóságos grófi család nő talabérai, számosan a vmegyei rendek közül, az urad. tisztikar és „minden hiten és rangon levők közül sokan résztvettek.“

1815-ben még csak tanítója van az ifju gyülekezetnek, 1821-ben levitatanitót választ Bierbrunner János személyében, ki 1826-ban rendes lelkésszé lesz. — Egy ideig külön tanitót is képesek fenntartani, a megszapodott hívek új templom építését is tervezgetik . . .

Ám az örvendetes fejlődés eddig sem volt akadályok nélküli, most nagyobbak merültek fel, mik bénulást okoztak. A felekezeti türelmet néha harc váltotta fel.

Igy megtörtént, hogy lelkészünk saját hivünket nem temethette, esketésük elé akadályokat gördítettek. 1831-ben járványos betegség ragadta el legjobbainkat. A 48-as időkből feljegyzéseket nem találunk. Jó ideig gyűléseket sem tarthattunk. A megváltozott idők mind mostohábban bántak hiveinkkel. Kegyes óhajítás maradt a templom építése. — Hála, hogy a mostoha viszonyok között nagyobb visszafejlődés nem történt, sőt szép költséggel három harangot szerzett be az egyház, haranglábat építtetett, melyhez az anyagot nagy mértékben ugyancsak a kegyelmes grófi család ajándékozta, majd egy magasabb iskolatermet is építtetett. Az egyház iskoláját valláskülömbőség nélkül számosan és szívesen látogatták.

Egyházunk egy csepp a nagy tengerben, s hogy mindezideig fennállhatott, onnét van, hogy „*Isten nekünk oltalmunk és erősségünk*“ volt. Igen, mert a maga erejéből az újabb századot meg nem érthette volna, ha a feleségelő szeretetben állandóan nem lett volna része.

A németországi Gusztáv Adolf egyletnek, hazai gyámintézetünknek s általában evang. egyházi felsőségünk állandó gyámoltja volt ez egyház. Így volt képes evangélikusaink és a hozzánk hosszú ideig csatlakozott reform. testvérek lelkiszükségleteit kielégíteni.

Méltán vehetjük ajakainkra a zsoltárköltő mondását: Isten a mi oltalmunk és erősségünk! Igen bizonyos segítség a nyomoruságban! . . . Áldjad én lelkem az Urat és egész bensőm az ő szent nevét. Áldjad én lelkem az Urat és el ne feledkezzél semmi jótéteményéről!

* *

E régi imaháztól egyuttal *a reménység jegyében veszünk bucsut*. Talán megfogyva, mégis él és fennáll nagy-szentmiklósi ev. egyházunk s aki eddig minden szegény-

ségünk mellett is semminemű anyagi előnyöket vagy fényt nem nyújtó egyházunkat megtartotta pusztán evangéliomának ereje s tiszta hirdetése által. Az oltalma és erőssége léssen annak továbbra is. Amidőn egyházunk a mai anyagi kor száz és százféle ellenségével kénytelen megküzdeni, amidőn annyi oldalról hangzik a vélemény, hogy a keresztről való tudomány bolondság avagy botrányozás, amidőn e világi bölcsesség, mely az embert teszi meg istenévé, a lélekpusztító kapzsiság, mely a pénzt imádja: te vagy az én Istenem, a vakmerő hitetlenség, mely azt tartja: együnk, igyunk, ugysis meghalunk, az anyagiság, melynek Isten és a Krisztus országa iránt semmi érzéke, semmi ideje nincs, az érzékiség, mely csak a testnek él s az evangéliom tanításában csak korlátokat lát, mik örömeiben gátolják, a csüggesztően nehéz megélhetési viszonyok, mik aggodalommal töltik el az embereket, uralkodnak a sziveken, tartják rabul korunkat: mégis egyházunk tagjaiban megnyilatkozott a készség, Istennek egy szép hajlékot emelni és együttes, közös adományaikkal hordták össze az áldozat filléreit szegény egyházunk oltárára, hogy ama nőnek letett nagyobb kegyes adományával — ki még életében óhajtá látni új templomunkat — megvalósíthassuk régi óhajunkat: egy, a mi lélekszámunknak megfelelő, szerény viszonyaink mellett is, korunkba és községünkbe illő, méltó hajlékot építsünk Istennek. Néki dicsőségére, nekünk pedig lelki épülésünkre.

Nehéz viszonyaink között természetes volt az aggodalom, mely a tervezgetéssel járt, a szent célhoz méltó a törekvés, hogy Isten házának minden egyes követ a szeretet hozza össze és más indok a szív őszinte vonzalmain kívül szerephez ne jusson, hogy megvalósulva tervünk, az új templom ujult erővel kösse össze a sze-

retet kötelékével egyházunk minden egyes tagját, munkálva bennük a felebaráti szeretet erényét s így a más hiten levők szívében is csak a szeretet hurjai rezdüljenek meg e templom láttára.

Alig két éve e helyről beköszöntő beszédemben két-tős feladatot tűztem elénk ez ügyben: építsük meg templomunkat! Az utat hozzá abban kerestem, hogy törekedve ama lelki templomnak a Krisztus egyházának megépítésére, amely lélekben és igazságban van, hol egyedül a szeretet, a megbocsátó, könyörülő, a soha meg nem szünő szeretet uralkodik, rendelkezünk majd amaz erőkkal is, hogy földi templomunkat felépítsük. Egyik sem könnyű feladat. Az egyiket, a könnyebbet szokatlan rövid idő alatt, mint csak remélhettük is, Istennek hála, úgy látszik, szerencsésen megoldottuk. Hogy e régi imaháztól teljes reménységgel válhassunk el, minden egyes evang. szívében fel kell gyulni a vágy-nak, hogy ama lelki, élő templom, melyet a hitben és szeretetben egyesült lelkek serege alkot, mely földi fényhez nem hasonlítható dicsőségben ragyog egykor az örökkévalóságban, mi közöttünk is épüljön, megvalósuljon mi bennünk, tegye életünket áldottá, békessé és boldoggá.

* *

„Áldjad én lelkem az urat és egész bensőm az ő szent nevét, áldjad én lelkem az Urat és el ne feledkezzél semmi jótéteményeiről.“ Te pedig Megtartó Istenünk tölts be minket e reménységgel, a mi Urunk Jézus által, ámen.

Az új templomban:

OLTÁRI IMA.

Imádkozott Draskóczy Ede makói lelkész.

Égi örömtől eltelve, vallásos buzgóság által megszentelve, borulunk le előtted Mindenható, midőn első ízben jelenünk meg e hajlékban, hogy azt benned vetett hitünk kiapadhatatlan forrásává, az örök lánggal égő krisztusi szeretet magasztos oltárává, a soha meg nem szűnő reménység fölszentelt templomává avassuk.

Jöjj azért segítségünkre Atyánk!

Hallgasd meg a Te szolgádat és a Te népednek könyörgését! Ihless bennünket szent Lelked által! És mi mindannyian vallást teszünk hitünkről, mely meggyőzi e világot kételyeivel, hitetlenségével, kísértéseivel, csábjaival együtt.

Atyánk! Hallgasd meg a Te szolgádat és a Te népednek könyörgését. Ihless bennünket szent Lelked által! És mi fölgyújtjuk e szent hajlék oltárán az örök szeretet tűoszlopát, melynek fényénél meg lesz bélyegezve a gonosz, le lesz leplezve az ármány, meg lesz szégyenítve a haragnak, gyűlölségnek, visszavonásnak szelleme, amelynek éltető melege bennünket is szent hevületbe hoz, istenfélelemre buzdít, testvéri szeretetre int, egyetértésre, békességre tanít.

Atyánk! Hallgasd meg a te szolgádat és a Te népednek könyörgését! Ihless bennünket szent Lelked által! És a mi orczánkat is megdicsőíti az örök élet reménységének fénye! Életre kel bennünk az Úr tanítása: „Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hiszen énbennem, ha meghal is él.“ Ez égi tudomány fénye

lobbanjon föl éltünk utolsó alkonyán, hogy hívva sóhajthassuk: Ám nyilj meg te sir! takard el halmoddal kihült szívemet; takard el előlem az élet minden ragyogását, mutasd meg elszálló lelkemnek az enyészet minden rémeit: nem félek! Jézus él! Én is élek! Amen!

* *

A gyülekezeti vegyes kar Jankovics Mihály ur ügyes vezetésével karénekeket adott elő.

FELAVATÓ BESZÉD.

**Elmondotta Petrovics Soma csanád—csongrádi
egyházmegyei főesperes.**

Ünneplő közönség!

Nem egyéb e hely, hanem Istennek háza és a mennyeknek kapuja! Így kiáltott fel egykor Mózes elbeszélése szerint (1. Móz. 28, 17) a pátriárka Jákob azon az úton, a melyen Mezopotániába indult, azon a helyen, a hol még fáradt tagokkal nyugalomra dült, azon az éjszakán, a melyen megnyilatkozott eget, angyalokat látott és halotta az Ur biztató szavát a magasból: „*Ime én teveled vagyok . . . el nem hagylak, amíg be nem teljesítem, amit neked mondtam.*“

E felülmulhatlan szépségű, bűbajos, minden ízében boldogító gyermekded hitet sugárzó elbeszélés ujult fel lelkemben, ragadja meg egész valómat, amikor Bányai-egyházterületünk szeretve tisztelt főpásztorának megbízásából és képviselőletében e szent helyen, a rám váró magasztos feladat előtt állok.

Látom csanád—csongrádi egyházmegyénk nagyszentmiklósi kis gyülekezetét a meghatottság, a megelégedettség, boldogság sugárzásával az arcokon, hogy amit az ősök, az apák évtizedeken át megérni, látni óhajtottak, de nem láttak, meg nem értek, ami csak rövid három év előtt e kis gyülekezet példás buzgalmu előjáróinak *gondolatjába se ment*, álmát se képezheté: ime csudálatosan valóra vált.

Egy testben és lélekben törődött, magaskoru urinő lelkét egy napon megragadta a gondolat, amelytől aztán szabadulni nem tud, nem akar: *Hajlékot az Úrnak és az ő népének!* És a kimondott szó, a megmozdult erőtlen kar, az Úr oltárára letett áldozat, fejedelmi ajándék egyszerre csak mozgalmat teremt, a mely többé el nem ül. Pásztor és nyáj nemes versenyre kelve, fáradva, de bele nem fáradva, zörgetnek a hivek, a szivek ajtain és azok kitárulnak. Elhangzik az „*Esdő szó*“ — és nem lesz kiáltó szó a pusztában. Meghallja a koronás király, a nemes vármegye és a kis gyülekezetnek közel és távolban annyi jó barátja. Egy rövid esztendőn belül az alapkő ünnepélyes letétele után akár csak egy varázsvessző érintésére megépültek e szent falak, gyöngéd női kezeiktől illatozik, ragyog áhitatot kelten az oltár, fényes ünneplő közönség tölti be minden zugát. És lelkemben megszólal az érzés: *Az Urtól lett és csodálatos ez a mi szemeink előtt. Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökké való az ő kegyelme.* (Zsolt. 118, 23, 29)

A felébredt Jákob oszlopnak emelé fel a feje alá tett követ s nevezé annak a helynek nevét *Béthelnek*. Elhangzék ajkán a fogadás: *Ez a kő, melyet oszlopnak állítottam fel, Isten háza léssen.* Oszlopnak felemelt követ, valósággal Béthelt látok itt is. A felemelt falak, a

ragyogó diszben uszó hajlék azt sugják nekem, hogy a mig kő marad benne kövön, nemzetségről nemzetségre: nem egyéb, hanem *Isten háza léssen!*

Isten háza! Csodálatos és titokzatos fogalom. De nem tudjátok, nem hallottátok-e, hogy Isten, *aki a világot teremtette, és mindazt, ami abban van, mivelhogy ő menynek és földnek ura, kézzel csinált templomokban nem lakik.* (Csel. 17, 24.) Nem ő maga szólt-e: *hol vagyon a ház, melyet építenétek nekem?* (Ézs. 67, 1)

És mégis! Nem egyéb e hely, hanem *Istennek háza*, mindazoknak, a kiket *a hit, a remény, a szeretet* életet, vezet falai közé, erősít az élet tengernyi küzdelmei között, kísér gyámolító őrangyalként kitüzött végcéljuk felé. Első sorban a *hit* abban a Megváltó Jézusban, aki nekünk: *igazság, út és élet, nem is mehet senki az Atyához, nem juthat el örök világosságban lakozó lényének, céljainak, utjainak ismeretére, hanem csak ő általa.*

Nem egyéb e hely, hanem *Istennek háza*, mindazoknak, a kiket a *remény* táplál itt szent falai között, a mely nem hagy el akkor sem, a mikor minden más elhagyott, szorgalmunk, fáradalmaink véres verejtékének gyümölcse, az emberekben vetett bizalom, forrón szeretett és megsiratott, gyámolni meg nem szűnt, utolsó testvérünk. Áldott utitárs te, hervadást nem ismerő virág, szépséges remény! aki felemel, megnyugtat úgy, hogy megbátorodva, megvigasztalódva szólhatunk: *még ha szinte a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy.* (Zsolt. 23, 4.)

Ám a hit, a remény, *szeretet* által válik életető harmattá, erősítő táplálékká, termékenyítő esővé, ölelő karokká, — válik életté, valósággá, jó illatu áldozattá Isten előtt. Szeretet által, amely pótolhat sokat, pótol mindent, de azt nem pótolja semmi. Szeretet nélkül

semni, szeretet által minden vagyok: teremtés koronája, Isten gyermeke, családom boldogítója, nyájam jó pásztora, igaz felebarát, hasznos polgár, disze, virága a nemzet ama nagy fájának, melyet hazám megszentelt, vérrel áztatott pora táplál, hogy legyen minden ágában erős, törzsében tisztelt, parancsában hatalmas, hogy hirdethesse évezredek jöhető vérzivatarai, megpróbáltatásai között is további atyai gondviselését, úgy, amint azt a költő látja, mondja:

Mindenütt meglátni vezérnyomdokát,
Mint a folyó vizén által a nap képe,
Áthuzódik rajta arany hid gyanánt.

Ilyen Béthellé, mennyek kapujává, Isten házává avatni, felszentelni időzünk ma itt e szent helyen és ünnepélyes órában; állok itt előttetek elfogódva erőtlenségemnek eleven érzetében mint az Urnak szolgája, a kinek azonban az apost. biztató kijelentés szól: *elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.* (II. kor. 12, 9.)

Felavatom és megáldom hát itt ez oltárt — e szentek szentjét — s mindazokat, a kik hozzá hívő szível fordulni fognak, hogy lerakják itt bűneiknek terhét, kiöntsék szívük buját, baját, kívánságait s megerősödvé, megbátorodva térhessenek innen vissza az élet küzdelmes, viharzó tengerére.

Felavatom és megáldom a szószéket. Legyen fogatos azon az örök lge, az életnek beszédje, a mely onnan hirdettetni fog megerősítésére a hívőnek, megnyugtatóra a tépelődőnek, megvilágosítására a tévelygőnek, feltámasztására a hitben megfogyatkozottnak, megingottnak, vigasztalására a keseredett szíveknek; lelki épülésére kicsinynek és nagynak, gyermeknek, szülőnek, ifjagnak és aggoknak, szegénynek és gazdag-

nak egyaránt, hogy általa *mint élőkövek építtessenek fel, hogy legyenek lelki ház* (1. Pétr. 2, 5) választott nemzetiség, királyi papság, szent nép, melyet Isten sajátjának tart, tartson és áldjon is nemzetségről nemzetségre.

Felavatom és megáldom a templom tornyát, a mely ég felé mutat. Mutasson is állandóan és hirdesse hogy: *amíg a földön vagyunk, távol vagyunk az Urtól, hogy: nincs nekünk itten maradandó városunk, hanem a jövődőt keressük, mert mi mind menyei polgárok vagyunk, honnét a megtartó Ur Jézust is várjuk.*

Felavatom és megáldom részeiben és egészében e hajlékot, hogy valahányszor megszólal a harangok hívogató szava, kitárul az ajtaja: értse meg e gyülekezet az Ur szavát, kövesse szive jobb indítását: *menjünk eleibe hálaadással, énekeljünk neki dicséretet . . . imádjuk, boruljunk le arccal, hajtsuk meg térdeinket a mi teremtő urunk előtt.* (95, 1—6)

Felavatom . . . illetve megáldom a várost, annak előljáróit, lakosait állás, rang, osztály, nem, nyelv, nemzetiség és valláskülömbőség nélkül, hogy egymást megértve, megbecsülve, egymás terhét hordozva, töltsék be a szeretet nagy parancsolatát, lakoztassák falaik között az egy akaratot, a léleknek egységét, a békességet.

Felavatom és megáldom . . . Teszem pedig mind ezt az *Atyának, Fiunak és Szentléleknek* nevében, mert *Ő tőle, Ő benne és Ő általa vannak mindenek, Ő legyen hát áldott Isten, a Miurunk a Jézus Krisztusnak Atyja, ki megáldott minket minden lelkiáldással mennyekben a Krisztusban* (Ef. 1. 3) *Övé legyen szívünk, hálánk, dicséretünk, övé e felbuzdulásunk.*

Jer, lépjünk az ő szolgálatába,
Munkálkodjunk, mig tart nappalunk.

Igy jutunk békesség birtokába,
Nem furdal vád, hogy ha meghalunk:

Áldott lesz itt az emlékünk,
Nála biztos örökségünk!

Téged pedig Atyánk buzgó szívvel kérünk:

Áldott legyen e szép mai ünneplésünk.

Áldott a szív, a mely áldozatot hozott,

Áldott a kéz, amely fáradt és alkotott,

Áldott aki örül, örömkönyt hulaszt.

Elfeled csalódást és küzdelmes multat!

Áldott aki hittel nyugszik meg Tebenned:

Te örök valóság, Te örök szeretet!

Ámen.

ÜNNEPI BESZÉD.

A szószéken elmondotta Thomay József szegedi
ev. lelkész.

Kegyelem legyen néktek és békesség az Istentől, a mi mennyei Atyánktól és az Ur Jézus Krisztustól.
Amen.

Az apostol ezen szavaival üdvözöllek benneteket keresztény hivek, testvéreim a Jézus Krisztusban ezen ünnepélyes alkalommal, midőn hangoztatva a költőkirály ezen szavait: „Ez a nap, melyet az Ur rendelt, örvendezzünk és vigadjunk ezen“, (Zs. 117, 24) és zengedezve ezt a szent éneket: „Örül a mi szívünk, mikor azt mondják, a templomba megyünk“ — egybegyülekeztetek Istennek ezen ujonan épült hajlékába. Ezen szavakkal köszöntlek benneteket nagyszentmiklósi hiveink, kik örömtől sugárzó arccal feljöttetek ebbe a

ti új Sionotokba, hogy hálatelt szívvél magasztaljátok az Urat, a ki a templom-építés nagy munkájában megsegített titeket. Ide seregeltetek, hogy az ő sátorában bemutassátok az örömnök áldozatát, hogy énekeljete és köszönetet mondjatek neki. Üdvözöllek benneteket először erről a szent helyről, mint a Krisztusnak szolgálja és az Isten titkainak sáfára és hirdetem néktek a szent ígéket az Isten templomáról.

Mielőtt ezeket az ígéket meghallgatnátok, megalázódott szívvél Jézus nevében így imádkozzunk: „Mi Atyánk . . .“

Alapige: 27. Zsolt. 4—5. „Egy dolgot kértem az Urtól, most is azt kérem, hogy lakhassam az Urnak házában életemnek minden idejében; hogy láthassam az Urnak szépségét és látogathassam az ő templomát. Mert elrejt engemet az ő sátorában a veszedelemnek napján, elrejt engem az ő sátorának titkos helyén; és a kösziklára felemel engemet.“

A költő király felolvasott szent ígénkben megemlékezik az *Isten templomáról* és pedig arról a *láthatóról, a mely kívülünk van és arról a láthatatlanról, amelynek bennünk kell lenni.*

1.

„*Egy dolgot kértem* — mondja a szent író — *az Urtól.*“ Egy dolgot kértem, mondod te is nagyszentmiklósi evang. gyülekezet a zsoltár-íróval. Igen, egy dolgot, azt az egy szükséges dolgot, a melyet Mária, mint jobb részt választott, a mely nem is vétetett el tőle, azt az egy dolgot, a melyről a Predikátor könyvének az írója ezt jegyezte fel: „A dolog summája ez, az Istent féljed és az ő parancsolatait megtartsad, mert ez az embernek fődolga.“ (12. 15.) „*Hogy lakhassam az Urnak házában*“ Nagyszentmiklósi szent gyülekezet, meghallgatta az Ur a te szíved kérését, lakhatol immár az Ur házá-

ban, tegyétek is ezt a házat, az Ur ezen felépült Sionát a ti lelketek oszlopává. Hol is érezhetnétek magatokat jobban, mint a templomi gyülekezetben? Lakozzatok ebben a házban, a ti mennyei Atyátoknak ezen földi hajlékában, hiszen itt ti ő vele együtt lakhattok, vele beszélgethettek, feltárhatjátok előtte sziveteket, imádkozhattok hozzá mindennapi kenyérért, mellyel testeteket táplálhatjátok és kérhetitek tőle a ti bűneitek megbocsátásának lelki kenyerét. Tegyétek e házat állandó lakóhelyetekké, hiszen itt maga Isten oktat, nevel és vezet benneteket, hiszen ennek a háznak az ajtaja is a mennynek kapuja, a legkisebb ablaka is a mennyei Sion felé nyílik, akárcsak Dániel próféta házának ablaka. Hiszen ez a tornyával ég felé törő templom annak bizonyossága, hogy ennek az alacsony földnek a rideg pora nem elégti ki magasba emelkedő lelketek nemesebb vágyait, hogy a ti szivetek kincset keres, nem veszendőt, hanem elromolhatatlant, melyet a rozsda és a moly meg nem emészt, a mely megmarad az örök életre. Hő vágyad beteljesedett, itt lakhatol immár te fáradhatlan munkás sereg, kik közül sokan példás buzgóságot fejtettetek ki az adakozásban ; mert hiszen közössétek némelyek nem elégedvén meg az egymás terhének mindennapi hordozásával, végrendeletökben Jézust tették örökösükké. Itt lakhattok most már ti áldozatra kész hivek, ebben a templomban, a melyet nemcsak kértetek az Urtól, hanem a melyért ti magatok is cselekedtetek, önként, minden kényszerítés nélkül, sokszor erőtökön felül is adtatok. Te kicsiny sereg ; ez a templom legyen neked erős várad, melyben az igazságnak, világosságnak és a szeretetnek ama nemes harcát megharcolhatod, a mely harc megesevén, nem vér és könny, hanem áldás és élet tenyész ; Krisztusi hitben egye-

sülve, Krisztusi szeretet kötelékével egybefűződve olyanok legyetek e szent házban, mint az erdő fái, melyek ágaikkal egymást támogatják s gyökereikkel egymásba fogódnak. És hangoztasd a szent íróval: „Uram, szeretem a te házadban való lakásomat és a te dicsőséged hajlékának helyét.“ (26. Zsolt. 8.) „Mely igen kedvesek a te hajlékaid ó seregeknek ura, az Urnak pitvariba való menetelnek kívánsága miatt megfogyatkozik az én testem és az én szívem kívánkozik az élő, erős Istenhez; mert jobb nekem a te pitvaridban egy nap, hogy nem másutt ezer nap; inkább akarnék az én Istenem házában küszöbén ülni, hogy nem lakozni a gonoszok hajlékaiban.“ (84. Zsolt. 23.)

„*Hogy láthassam az Urnak szépségét.*“ Láthatjátok ott is a természet nagy templomában a rengő aranykalászon, a madárdaltól zengő árnyas ligetben, a virágok illatárjában, a harmat ragyogó cseppjeiben, a menydörgés szavában, a cikázó villám vakító fényében. De láthatod az Urnak szépségét az erkölcsi világ templomaiban is, ebben a templomban is. Ennek kövei, faragványai, falai, külső részeinek összhangja, megnyerő alakja első sorban is annak a mindenhatónak a dicsőségét prédikálja, ki az ő földi sátorai tervezőinek lelkébe a szép eszméje iránti fogékonyságot bele oltotta, hiszen megmondattott: Az építők hiába építik a házat, ha az Ur nem építi azt. Láthatjuk az Urnak szépségét ennek a szemrevaló kis templomnak a belső részében is, a hol az Ur gyönyörűséges, kies helyen legelteti az ő nyáját az evangéliomnak viruló terményes mezején, a szószéken, a hol az örök élet igéje hirdettetik, az oltáron, mely a szószék igéjének nyit utat a szivekbe. Ebben a templomban a szépészeti, erkölcsi és vallásos érzelmek megszentelő hatása alatt vagy, tudván azt,

hogy a szép eszméje legközelebbi rokonságban áll a jónak és szentnek eszméjével s hogy ezen szépben való gyönyörködés felragadja lelkedet a legfőbb szépnek örök forrásához, az Istenhez és csodálattal és hálával tölti el kebledet s az ekképen felemelkedett érzelem megőriz benneteket az illetlen, goromba, rút és erkölcstelen tettektől s egy magasabb, szabadabb, szellemibb világba varázsol át.

„*Hogy látogathassam az Urnak templomát.*“ Itt áll az Urnak temploma, immár látogathatjátok azt ker. hivek. Látogassátok is minél gyakrabban, évenként ne csak egyszer vagy kétszer csupa illendőségből. Nagy illetlenség volna, ha az Istennél, a mi szerető mennyei Atyánknál csak afféle illendőségi látogatást tennénk. Ha tested táplálására van idő, mért ne vehetnél időt magadnak — vehetsz, csak akarj — arra is, hogy lelkedet tápláld az igazságnak bevezésével. — Ne hallgass azokra, a kik azt mondják, mindenütt lehet imádkozni, ez igaz ugyan, de jól tudjuk, hogy azok, akik így beszélnek, hol szoktak imádkozni, tudjuk a nevüket azoknak az isteneknek, a kiknek szolgálnak, a kiknek oltárai előtt leborulnak.

Ellátogattak ide ma olyanok is, a kik nem tartoznak a mi hitünk cselédei közé. Üdvözöljük őket és szívesen látjuk új templomunkban, mert tudjuk, hogy az igazi felebaráti szeretet, a nemes együttérzés és őszinte jóindulat hozta őket egyházunk mai örömnepére.

„*Elrejt engemet az ő sátorában a veszedelemnek napján, elrejt engemet az ő sátorának titkos helyén*“

Igen, ha majd az élet ezernyi búa-baja kísértén benneteket keresztény hivek, ha majd bekövetkeznek az esztendőök, amelyekről elmondhatod a próféta szavaival: nem szeretem ezeket, ha az Ur az ő kifürkészhetlen

tanácsából jónak látja reád bocsátani az ő látogatásának és megpróbáltatásának napjait, csak jöjj ide az ő sátorába, hozd ide magaddal bűneidet, mardosó lelkiismeretedet, háborgó lelkedet, keserveidet, sóhajtásaidat, könnyeidet, jöjj ide hittel és bizodalommal, hiszen hív ide az Ur téged: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan ti, kik megfáradtatok és megterhelgettetek, én megnyugosztalak titeket.“ És megnyugosztal titeket; elrejt a világ zaja, gonoszsága és kísértete elől az ő sátorában, elrejt az ő sátorának titkos helyén, a hol zavartalanul társaloghatsz a te mennyei Atyáddal, a ki nem akarja a bűnös halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen, a ki, ha megsebzett, meg is gyógyít, ha lesujtott, fel is emel, a ki, ha a csapások nehéz keresztjét mérte rád, nem engedi, hogy leroskadj ennek súlya alatt, hanem leveszi ezt idejekorán vállaidról, vagy erőt ad annak elhordozására, a ki abba a keserű pohárba, melyet kezébe adott, az ő vigasztalásának édes csepjeit hullatja.

„És a kösziklára felemel engemet.“

Jöjjetek ide ti is mindnyájan, a kik fogyatkozást nem szenvedtek világi dolgokban, a kik ez idő szerint jó sorsnak örvendhettek. Jöjjetek ide és gyujtsátok meg a ti hálaáldozatotok szent tüzét a rátok árasztott isteni szeretet lángjainál, megzendülvén ajkaitokon a zsoltár szava: „Adjunk hálát az Urnak, mert jó, mert mindörökké van az ő irgalmassága“! — és tapasztalni fogjátok, hogy hálaimátokból a boldogság mennyei fénye sugárzik felétek, a mely felemel benneteket abban a tudatban, hogy boldogságtok forrása a Mindenható székéből fakad, abból a kösziklából, melyből a békeséget és boldogságot szomjuhozó nép megelegítettik.

II.

„*Egy dolgot kértem az Urtól*“ — mondja a költő-király, de azt is hozzá teszi, hogy „*most is azt kérem*“ azért, mert az ó-szövetség második temploma akkor még nem volt készen. Tinectek már készen van ez a ti második templomotok, de azért nektek is most is kell kérnetek azt az egy dolgot, a templomépítés dolgát, az Isten ama templomának építését, a mely láthatatlan, a melynek bennünk kell lenni és ennek a templomnak a dicsősége nagyobb lesz annak a látható, kívülünk levő templomnak dicsőségénél. A külső imádás temploma tulajdonképen nem is a legfőbb cél, sőt eszköz egy magasabb cél szolgálatában, a belső, lelki templom építésében, valláserkölcsi életünk emelésében, az Ur félelmében, — mely kezdete a bölcseségnek, — való gyarapodásban.

„*Egy dolgot kértem az Urtól és most is azt kérem.*“ — Ez alatt az egy dolog alatt a szent író is bizonyára első sorban az ő maga és az ő népe szive, lelke templomának az építését értette s azért, mikor így folytatja, „*hogy lakhassam az Urnak házában életemnek minden idejében, hogy láthassam az Urnak szépségét és látogathassam az ő templomát,*“ anélkül, hogy vétkeznénk az ő fenkölt gondolkodása ellen, azt, a mit mondott így is szájába adhatjuk a költő-királynak. „Hogy lakhasson az Urnak háza én bennem.“

„Építessetek fel a prófétáknak és apostoloknak a fundamentomán, melynek szegletköve a Jézus Krisztus, kiben az egész alkotmány szép renddel rakattatván nevededik, hogy legyen az Urnak szent temploma, melyen ti is velünk együtt építtetek, hogy legyetek Istennek hajléka a Szent lélekben.“ (Éfesz 3. 20—22) „Ti is mint élőkövek építessetek fel, hogy legyetek lelkiház, szent papság a lelkiáldozatok áldoztatására, melyek Istennek

kedvesek a Jézus Krisztus által (1 Péter 2. 5) „Avagy nem tudjátok-e hogy Istennek templomai vagytok és Isten lelke lakozik bennetek.“ (Efer 3. 16.)

„*Hogy láthassa az Ur én szépségemet!*“ A te szépséged látja az Ur, nagyszentmiklósi ev. egyház, ha minden vásár- és ünnepnapon telve látja ezt a templomot. Az üres templom nem disze, de szégyene a gyülekezetnek, nem elég szép templomot építeni, hanem látogatni is kell azt, akkor szép a templom, ha tele van, ha minél többen vannak benne. Isten is csak akkor lehet büszke rá, ha látja, hogy használják is azt és ebben nyilatkozik meg a hivek szépsége és abban, a mit az irás így fejez ki: „mely igen szép és gyönyörűséges dolog az atyafiaknak egymással való békességes lakások“ és abban is, ha kiváltképen az idősebbek, mondjuk a szülők követésreméltó jó példával járnak az ifjúság előtt a templomi istentiszteletek gyakorlásában, hogy el lehet mondani rólok azt, a mi meg van írva: „Szép és ékes korszak a vénség, mely az igazság útjában találhatik.“

„*És látogathasson az ő temploma engem.*“

Mit is mond a 3-dik parancsolat magyarázata? Hogy az Isten igéjét örömet tanuljuk. Látogasson el hozzám a templom délután, ha délelőtt mi látogattunk el ő hozzá. A Krisztusnak a beszéde lakozzék tiköztetek bőséggel és minden bölcseséggel tanítván és intvén egymást. Otthon szent énekekkel, imádsággal, biblia olvasással töltsük el a vásár- és ünnepnap jelentékeny részét. Tudakozzátok az irásokat . . . Ez a foglalkozás van Isten által parancsolva, nem pedig a tétlenség, mely maga a bűn és ezenkívül minden bűnnek a forrása. Nem megünnepelni, megszentelni kell az Urnak napját, gyakran vegyük kezünkbe a Szent irást, melyről tudjuk,

hogy Jézusnak egyetlen olvasmánya volt. Kétségtelen, hogy magasztos dolgoknak kell abban a könyvben lenni, melyet Isten fia is szent áhitattal olvasott.

A mi ezt a látható templomot az Isten segítségével létrehozta, az áldozatkészségnek, az istenfélelemnek, a Krisztusba vetett hitnek, a vallásos és hazafias felbuzdulásnak a lelkét, igen, ezt a belső lelki templomot őrizze meg és építse tovább az Ur sok emberöltőn át, nemzedékről-nemzedékre ebben a templomban s az lesz ennek a templomnak a dicsősége, Isten dicsőségére a Jézus Krisztus által. Amen.

Imádkozzunk !

Mindenható nagy Istenünk, szent áhitattal és édes örömtől áthatottan sereglett fel először néped ezen új templomába, hogy neked szentelje ezt ezen ünnepélyes órában, és hogy hálaáldozatot gyújtson oltárodon.

Világoknak teremtője, hozzád emelkedik fel lelkünk, hozzád, ki nagy vagy és hatalmas, kit az egek egei be nem fogadhatnak, kinek templomod a széles világ, mennyezete ama kiterjesztett erőség, melyen milliárdnyi csillagtábor hirdeti a te dicsőségedet ! Imádásod oltáiraival van behintve a te teremtett világod.

Nem, oh nagy Irgalmu Atyánk, nem akartunk mi versenyezni a te dicső alkotásaiddal, midőn imádással ezen hajlékot felemeltük ; hiszen te nem lakozol kézzel csinált templomokban ; hiszen ez a ház, a melyet mi építettünk, oly végtelen kicsiny a te nagyságodhoz képest ; hiszen nem mi építettük ezt neked, hanem te építetted nekünk. És úgy gondoljuk, hogy az lesz a legszebb és hozzád legillőbb hálánk, ha ezt visszaadjuk neked az által, hogy neked szenteljük és mi is ebben a te élő templomaiddá szenteltetünk.

Legyen hát neked szentelve e ház és engedd meg, hogy ez órától fogva nevedről neveztessek, fogadd el tőlünk te magadnak és lakozzál abban, miként lakozol az egek dicsőségében.

Elismerjük Atyánk, hogy mi gyarló gyermekeid nem vagyunk méltók arra, hogy ajkainkat és sziveinket hozzád, legszentebbhez felemeljük, de a Jézus Krisztusban megjelent kegyelmed és az ő benne kinyilatkoztatott változhatatlan atyai jóságod, ez a földtől édig érő lépcsőzet, a melyen a te irgalmad ajtajához eljuthatunk; szent fiad evangéliuma, mely itt hirdettetik, az a világító szövétnek, mely beragyogja az utat, mely te hozzád vezet.

Oltárod zsámolyánál fel vágy hozzád lelkünk, fel égi lakodba, hová a testi szem világa nem láthat; eledelét keresi nálad, kitől eredetét vette.

Fogadd kegyelemmel közelről és távolról uj Sionodba egybegyülekezett népedet és legyen kedves te előtted azoknak is bejövetele, a kik habár egyébként más módon tisztelnek is téged, de a kik velünk együtt, mint egy menyeyi Atyának gyermekei és egy reménységnek örökösei egyesültek velünk a te imádásodban.

Nézd Atyánk a felmelegült szivet és gyönyörködjél annak oltáráról hozzád fellobogó áldozati lángokban, gyönyörködjél a gondolatokban, melyek reád függesztve vannak, a szentebb vágyakban, melyek téged keresnek és mond azoknak, akik szeretik a te házában való lakásokat és a te dicsőséged hajlékának helyét: nem jöttetek hiába, szivetek megtalálja a mit keres.

Add Uram a te szent lelked által, hogy megtaláljunk tégedet mindenkor, valahányszor e szentház ajtai megnyílnak, — megtaláljanak mindazok, kiknek lelkük megfogatkozott a te hajlékodbá való szeretetnek kívánsága

miatt, — megtaláljanak szívük nyugalomban, lelkük üdvösségében, a te beszédedben, melyben te szólsz ő hozzájuk és az ő imádságukban, melyben ők szólnak te hozzád a Jézus nevében, ki ezt mondta: „Kérjétek és megadatik, zörgessetek és megnyitattik, keressetek és megtaláljátok.“

Hálatelt szívvel magasztalja néped Uram a te nagy nevedet, mondván: Eddig segített bennünket az Ur!

Megsegítetted Uram a te kicsiny seregedet kegyelmed kibeszélhetetlen gazdagságából, a te szived szerint való pásztor üdvös munkásságával s néped minden áldozatra kész szeretetével. Oh tedd állandóvá Istenünk az ő örömet, neveld bennük a te házadhoz való ragaszkodást, ápold szívükben a te félelmedet, anyaszentegyházunkhoz való tántoríthatlan hűséget és a te szent fiadban való hitet, mely meggyőzi e világot.

Atyám, ha majd titkos kereszt alatt nyögők, bánatos szívűek emelik siralmas könyörgéseiket e házból te hozzád, ha árvák, özvegyek, ügyefogyottak, gyászbaöltözöttek keresnek nálad oltalmat és vigasztalást, ha ártatlanul üldözöttek esdekelnek hozzád gyámolításért, szabadtásért; ha boldogok, örvendezők, javaidal bővelkedők jönnek elődbe hálaadással, hallgasd meg őket Atyánk, vedd kedvesen mindazok könyörgését.

Vedd fel, ha csecsemő hozatik ide a keresztség szent vizéhez, vedd fel a vallás karjaira; s fogadd, ha gyermekek jönnek fel vallást tenni szent nevedről, fogadd őket választottáidá a Jézusban; szenteld meg a házaspárokat, kik itt a vallás esküjével fogadnak egymásnak szeretetet és a sirig tartó hűséget; áldd meg azokat, a kik a kegyelem asztalához jönnek és bocsásd el őket üdvözítésed örömeivel; ha pedig koporsók is hozatnak fel e szentház tornáczába, gyujtsd fel azok felett a

halhatatlanság hitének fénylő csillagát. Mikor pedig csapásokat küldesz e földre oh igaz ítéletű Isten, hogy mutogasd hatalmadat és megrettentsed a bűnösöket, minden imádságot hallgass meg a mennyekből, a te lakó helyedből és légy kegyelmes a te népednek. Áldd meg e városban megtelepedett gyülekezetünket, ennek előljáróit, lelkipásztorát, minden rendü tagjait. Őrizd meg és tartsd meg e várost, ne bocsáss rá veszedelmet, áldd meg előljáróit, minden nyelvü és felekezetü lakosságát, töltsd ki rájuk a szeretet és egyetértés lelkét. Áldd meg királyunkat és királyi háza minden tagjait is, áldd meg hazánkat, nemzetünket. Uram! hallgass meg a te szolgáltnak és népednek imádságát a mi Urunk, Jézus Krisztus nevében kérünk. Amen.

URVACSORAI BESZÉD.

Tartotta id. Reichert Gyula, kistormási ev. lelkész.

Alapige: Móz. V, 10 r. 12–13 v.

Keresztyén Atyámfiai, szeretett Testvéreim az Úrban!

Örömteljes és hálaérettől eltelt kebellem sereglettetek im egybe ez ünnepélyes órában köszönetet mondva a Mindenhatónak, hogy e szent hajlék létrehozatala körül, atyai jóságával benneteket hathatósan támogatni és közöttetek áldásosan s egyetértőleg a hitnek ereje által munkálkodni, nem szünt meg. A zsoltáriróval tehát ti is így fohászkothattok immár: „Boldogok, a kik lakoznak a te házában, és szüntelen téged dicsérnek.“ (Zsolt. 84, 5.) De jogos is a ti örömtök, melyben oly sok barát és hitrokon e nyilvános isteniszteletben veletek

osztozik ; mert birtokában vagytok immár egy oly áldásos intézetnek, mely által áhítatosságtok és nyilvános épülésetek fokozódik, élőmozdittatik. Ép e jelen alkalommal egy szent cselekvényt, az uri szent vacsorát, ünnepelesen, együttesen élvezni, Urunk Megváltónk rendelése szerint, forró óhajotok. Hogy pedig ez uri szent vacsorát hitünk s erényeink erősítésére minél gyümölcsözőbbé tehessük, jer, vegyük fontolóra ama komoly és lélekemelő szt. szavakat, melyek az imént felolvasott szent igék szerint mai elmélkedésemnek alapját képezik. E hallott szent igék alapján :

Az Ur vacsorája mint ünnepélyes megújítása Isten és Jézussal való frigyünknek, legyen tehát mai elmélkedésünknek tárgya. Ez ösztönözzön bennünket :

mindenek előtt *hitünk erősítésére,*

továbbá *Jézus és embertársaink iránt való szeretetünk fejlesztésére,*

és végre *bűneink bocsánatáról való reményünk megpecsételésére.*

1.

*Az Ur vacsorája, mint ünnepélyes megújítása Isten és Jézussal való frigyünknek, ösztönözzön bennünket minde-
nekelőtt, Keresztény Atyámfiai, hitünk erősítésére.* „Most annak okáért óh Izrael! mit kíván a te Urad Istened tőled egyebet, hanem hogy féljed a te Uradat Istenedet, és hogy járj minden ő utain.“ Mózes, mint népének javát szivén hordozó vezére, inti saját nemzetét, az egy szükséges dologra, Isten törvényének megtartására, a mely a kegyes, istenfélő életben nyilvánul. Ugyanezen jótéteményt, de nem a külsőségekben, nem a törvény betüihez való merev ragaszkodásban, mint Izrael története mutatja, hanem sokkal bensőbben, a szellemben, mely megelevenít, mely lelkünket Istenhez felemeli s

nem szolgálai függésbe helyezi, sőt inkább vele, mint mennyei Atyánkkal bennünket szorosán összeköt, adá s adja manapság is Krisztus az emberiségnek szt. evangeliomában. A mi a lélek a testnek, az akart lenni és az is valójában Krisztus az ő hívőinek. Őt kell hogy vegyük fel magunkba, hogy lássék a tanítványokon a mester, miként láttaték ő rajta, mint Istennek fián, Isten maga. Helyesen mondá azért Pál apostol: „Élek pedig többé nem én, hanem él én bennem a Krisztus.“ (Gal. 2, 20.) Az uri szt. vacsora után való óhajotok és az ezzel való élétek, nekem mintegy azt sugalja, hogy ti az isteni szeretetben gyökerező hitetekkel, sziveteket is erősíteni akarjátok.

A ki ily boldog megnyugvással elmondhatja: „mert tudom kinek hittem“; a ki mindenben, a mi a léleknek világosságot, a szívnek megnyugvást, a szenvedésben vigaszt ad, Istent keresi, a ki hitének alapjává akarja e szózatot tenni: „Ha Isten velünk, ki ellenünk“ — legyen ő nekünk áldott e szent helyen! Ily megigazító s erősítő hitet hoz létre az Ur szt. vacsorájának élvezete mindazoknál, kik azt méltókép veszik. Jól mondja azért Pál apostol: mert a ki eszik és iszik méltatlanul, ítéletet eszik és iszik magának, hogy meg nem becsüli az Urnak testét.“

II.

Isten és Jézussal való frigyünk megújítására szolgáljon nekünk az isteni kegyelemnek uri szt. vacsorája, necsak mint imént hallottuk, hitünk erősítésére, hanem egyszerűmind a szeretet, a tiszta, valódi, Isten, Jézus és embertársaink iránt nyilvánuló szeretet feljlesztésére is. „És hogy szeressed őtet és tiszteljed a te Uradat Istenedet teljes szivedből és teljes lelkedből.“ E nemes, szép és áldásos isteni parancs, melyet Mózes népének a hallott

alapigékben követni s teljesíteni elrendelt, csak Krisztus által lőn valóban betöltve, a ki helyesen mondá és tanítá. „Az Isten szeretet, és a ki szeretetben marad, az Istenben marad és az Isten abban.“ (1 Ján. 4. 16.) E szeretet által vezéreltetve ismerjük meg Krisztuson, hogy valóban ő egyedül teljesíté amaz isteni parancsolatot leghivebben s legtisztábban, a ki az ő életét adá miérettünk bűnös emberekért. Befuthatta volna-e Jézus az ő üdvöt hozó pályáját így, s lett volna-e nekünk Istentől bölcsesség, igazság, szentség és váltság, — mint Pál apostol helyesen mondja, — ha nem lobban fel szívében a szeretetnek szent tüze, Isten és az emberiség iránt? Mi tegye tehát az Ur oltárához való járulásodat szentté, ker. Atyámfia az Urban? — Mi ujítsa meg Isten és Jézussal való frigyedet, mint ama valódi, igaz, az emberiség javán munkálódó, isteni szeretetet! Mi egyesítsen titeket mindnyájan Krisztus keresztje az egy Ur és Megváltó körül, egy hitre, egy Isten és mindnyájunk Atyja imadására, ki mindenek felett vagyon és mindenek által tibennetek mindenitekben? Mi ösztönözzön különösen ma titeket arra, hogy félretéve minden gyűlöletet, haragot sziveitekből, szívesen adakozzatok a szükölködőknek, és készek legyetek egymásnak megbocsátani, s így az isteni, jézusi szeretetet fejleszteni, megerősíteni tiközöttetek? Egyedül a valódi Isten, Jézus és embertársaink iránt nyilvánuló tiszta szeretet gyakorlása.

III.

Csak így lehet reményünk Istennek irgalmára, bűneink bocsánatára vonatkozólag. „Megörizvén az Urnak parancsolatit és törvényit, melyeket én parancsolok néked, hogy jól legyen dolgod.“

Ama biztos reménnyel kecsegteti Mózes az ő népét, ha hű marad Istenhez, megtartván az ő parancsolatait, hogy jól lészen dolga. A törvénynek szigora, Krisztusnak a mi bűneinkért hozott halála által enyhébb lett. Ezen érzet növeli keresztyéni reményünket s bizalmunkat Istenhez, ki megbocsátja a mi bűneinket, ha megtérünk; a szenvedésekben vigasztal s magasabb rendeltetésünkre hív szent szava által: „Térjete meg; mert elközelített a mennyeknek országa!” De van-e szükségünk, keresztyén Atyámfiak, ezen bűnbocsátó isteni kegyelemre és remélhetjük-e azt? — Viszontagságteljes életünk közepette, egyikünk sem nélkülözheti a lelki megnyugvást, Istennek atyai kegyelmét, irgalmát és vigaszát. Jöjjetek immár az Urnak asztalához, ily reményt kebleitekbe felvenni az ő szent vacsorája által! Vigyétek azt el az életbe, nyissátok fel Krisztusnak megigazító tana előtt füleiteket, hogy megtartsátok sziveitekben az örökéletnek szózatát, melyet nektek mindenkoron hirdet. Tanuljatok tőle kitartást és reményt, Istennek ígéreteiben megnyugodni, járjatok az ő példája szerint, a mint ő szent vacsorájában előttetek feltűnik s ti bizonyára vele és általa megfogtok győzödni: „hogy azoknak, kik Istent szeretik, mindenen javukra szolgálnak!” Amen.

II. A templomépítés története.

A nagyszentmiklósi evang. egyház megalakulása a XVIII. század utolsó évtizedeibe nyúlik vissza. Imaházát 1815. évben avatta fel, mely csakhamar szűknek bizonyulva, 1823-ban templom építésére gondolnak. A megindított gyűjtés eredménye lett, hogy a mai templomtelket 600 frt értékben megvették. Mostoha idők következtek ezután, úgyhogy az egyház templomépítésre nem is gondolhatott. Hosszú idő múltán, az 1907. évi egyházmegyei látogatás alkalmával Petrovics Soma esperes buzdítja az egyháztagokat a templomépítésre. Az adományok sorát ő nyitja meg az egyházmegyei gyámint. által adott 25 kor. és az ő 10 koronás adományával. Fullajtár Dániel 62 koronát ajánl, illetve ad ugyan e célra. A következő évben özv. Mixich Antalné 2200 koronát adományoz templom és paplak építési alapként.

A felvetett eszmét eltemetni nem engedi Horremusz Pál lelkész buzgolkodása. Egyházunk felügyelője, id. Fullajtár István 2000 koronát ajándékoz 1910. évben a templomalap javára. Adomány érkezik többfelől. Így Kácsér Pál gyűjtése 108 kor. 40 f., özv. Blikling P.-né adománya 40 korona stb.

Özv. Mixich Antalné sz. Klár Emma 1912. áprilisban azt az ajánlatot írja, hogy 7000 koronát ad a templomépítésre, ha az egyház is ugyanolyan összeggel járul hozzá. Az egyház-

tagok néhány nap alatt felkeresésemre 1050 kor. készpénzt adtak s több száz korona ajánlatot tettek e célra, úgyhogy az 1912. május 5-én megtartott közgyűlés egyhangúlag elhatározta, hogy — a felajánlott 7000 kor. illetve remélhető 10000 korona adományt az egyháznak biztosithassa — templomot épít. Kegyes jóltevőnk 1912. június 4-én át is adta adományát: egy 10057 kor. 30 f.-ről, az egyház nevére szóló takarékpénztári könyvet. Ekkor templomalapunk a 18000 K-t már meghaladta.

Ezzel a gyülekezet oly helyzetbe jutott, hogy a templom építéséről a legkomolyabban gondolkozhatott, illetve cselekednie kellett, mert agg, gyöngélgelő jóltevőnk adományát feltételhez csatolta, a melyet a gyülekezet el is fogadott, hogy a templom építése még ez évben kezdetét vegye.

Esperes urunk az erőtlen gyülekezet elodázhatlan nagy vállalkozását méltányolva, nemcsak a felsőbb jóváhagyást ígérte meg, de állandó jóindulatáról biztosította az egyházat, mely most már bizalommal tekintett az építkezés elé. Fáradhatlan buzgóságának eredményeként számos adományt juttatott el segítségünkre. Egyházunk tagjainak áldozatkészsége, hitsorsosaink és jóakaróink támogatása révén a 26000 kor. költséggel megépített és felszerelt templom után csak mintegy 600 K fedezetlen kiadás elintézése vár a megélhetésért küzdő egyházra.

A kiküldött bizottság, melynek tagjai: id. Fullajtár István egyházfelügyelő, Fullajtár Dániel gondnok, Kádár Gyula ügyész, ifj. Fullajtár István, Grauzer István, Kólofon Ödön, Rajtok István,

Rajtok Géza és a lelkész voltak, hivatásához hiven eljárta az építés előkészületeiben. A hantosi (Tolna m.) leánygyülekezet templom terve s költségvetése nyomán, — melynek szives átengedéseért ezton mond köszönetet az egyház — pályázat utján az építkezést Gráf József helybeli építész és építőmester nyerte el és végezte el az eredeti terv megfelelő módosításával lelkiismeretes pontossággal és szakképzettséggel.

A berendezési és asztalos munkálatokat egyház tagunkra Rajtok Géza műasztalosra biztuk. Munkájában nem a költségvetés igen csekély összege, de egyházszeretete, finom műérzeke, szakavatottsága vezették, úgyhogy mindenben stilszerű, szolid és elismerésre méltó remek művel ajándékozta meg templomunkat. Tudásával, tapasztalatával pedig az egész templom építésénél nagy szolgálatot tett az építési bizottságnak.

Az alapköletéleti ünnepélyt 1912. jul. 26-án tartottuk meg a gyülekezet és számos résztvevő jelenlétében. Az alapkőben elhelyezett okmányt írta és felolvasta a helyi lelkész, míg az ünnepi beszédet ifj. Reichert Gyula kaposszekcsői (Baranya m.) lelkész mondta.

Petrovics Soma esperes táviratilag üdvözölte az ünneplőket:

• Azt hirdesse az alapkő:
Minden áldás Istentől jő
S, hogy Krisztus a várunk,
Kitől üdvöt várunk. •

Egy év múlva megépült templomunk, megé-
hettük felavatási ünnepélyét, mely az egész gyü-
lekezet örömnépe lett. Örömben osztozott
sok közel s távolról jött jóbarát, a vármegye
kiküldötte, a helyi hatóságok, intézmények, in-
tézetek képviselői, a helybeli összes papság s
számos érdeklődő. Egy feledhetetlen ünnep em-
léke hagyott nyomot lelkünkben, melyért Istené
legyen a hála és dicséret.

III. Befolyt adományok.

Templomépítésünk nehéz, de nemes munkájában adományaikkal számosan segítségünkre jöttek. *Fogadják a jószívü adakozók ez uton is a küzdő egyház hálás köszönetét.* E kimutatás egyuttal a befolyt összegek nyugtázásául is szolgáljon:

Ő felsége I. Ferenc József apostoli királyunk

adománya . . . . . 200 K

Torontál vármegye . . . . . 200 K

Csongrád vármegye . . . . . 30 K

segélyt szavazott meg.

Gyülekezeti perselypénz . . . . . 375 K

Fullajtár Dániel és n., id. Fullajtár István, ifj. Fullajtár István 200—200 k, Grauzer István és n., özv. Grauzer Nándorné, Helm Ottó és n., Jánossy Gusztáv és n., Kádár Gyula és n., Kolofon Ödön, Leidenfrost Gyula, Rajtok István és n., Rimár Jenő és n. és özv. Sebeházi Kis Béláné 100—100 k. Utóbbi még egy oltárképet ajándékozott 120 k. értékben, Rajtok Géza és n. egy diszes szószéket 300 k, id. Fullajtár István kályhát 68 k 60 f., Wetternek Antal és n. 2 drb. kinaezüst oltári gyertyatartót 50 k. értékben. Rimár Mihályné 12 drb. diszes gyertyát adott a csillárba, Bleiner Károly üveges 9 ablakot részben színes üvegezéssel látott el, Bayer J. bádogos egy bádogszelencét adott az alapköletételhez, Erdős Alajos pedig 140 drb fenyőcsemetét a templom köré. A község urbérései homokváltsága címén 100 k, Schweikhardt Béla 75 k, Kolofon Miklós 60 k, Németh András 52 k, Billes Péter, Ferencsik Lajos és n., Franz Gyula és n, özv. Peternák Józsefné, Polónyi Gyula és n. 50—50 k, özv. Székelyiné 40 k, Boros Károly és n.

25 k, özv. Boros Árpádné, Lülük Ferenc és n., özv. Albu Simonné 20—20 k, Petrovics Sománé, Helfrich M. és Kis Dezsőné 10—10 k, özv. Ladics Jánosné 8 k, Daby Gyuláné, Jeskóné sz. Kólofon Zsuzsanna, Sárközy András, özv. Bertalanné sz. Kupkay Klementin 5—5 k, Simon Ede és Mészáros Sándor 4—4 k, Nsztmiklósi Kerületi Gazdaköri takarékpénztár 30 k, Kólofon Ödön gyűjtőivén N. N. Bpest, Prohászka Viktor és I. Nsztmiklósi takarékpénztár 10—10 k, Aradcsanádi takarékpénztár 20 k, Gróf Gyula, Popper Frigyes, Nsztmiklósi Népbank, Kyri Jakab 5—5 k. összesen 70 kor.

Dr. Zsigmondy Jenő 50 k, Dr. Sztehló Kornél 20 k, Varság Béla gyűjtőivén Békéscsabai tkp. egyesület 25 k, Varságh B. 5 k, összesen 30 kor. Sailer Gyula 2 k, Wagner József és Klein Gusztáv 1—1 k, Békéscsabavárosi tkp. rt. 10 k, összesen 14 k. Br. Solymosi Lajos, Czító Győző áll. intéző 10—10 kor.

A csanádcsongrádi egyházmegyében ; *Szentesen*: Mátéffy László 20 k, Petrovics Soma 15 k, Petrovics Sománé, egyházi pénztár, dr. Mátéffy Pál 10—10 kor. Szentesi Takarékpénztár 6 k, Evang. nőegylet, Szentesi, Központi, Szentes-vidéki Takarékpénztár, Szentes városa, Mojzsik Lajos, dr. Albertényi Adolf, Albertényi Antal, Molecz Béla, Nagyné Bulla Julianna, Jurenák Gyula 5—5 kor. Br. Tomasich Lászlóné 4 k, Mojzsik Lajosné, Molnár Sándor 3—3 kor. Kiss Árpád, Bóné Antalné, Halasi Mih. Szrenkányi Károly 2—2 kor. Dr. Sulcz Gyula, Balassa Bálint, Egyed Lajos 1—1 kor. az egyház által Nagyszentmiklós részére nyitott takarékbetétkönyvből 25 kor. összesen 167 kor. *Tiszaföldváron*: egyház 100 k, Brózik K. lelkész 5 k, összesen 105 k. *Hódmezővásárhelyen*: Kólofon Pál 200 k, Halmi János, 10 k, Egyháznak küldött gyűjtőiven: az egyház 20 k

Plavetz Gyula lk. Dr. Genersich Antal 10—10 k, Ev. Nőegylet 5 k, Francisti István, Genersich Rudolf, Rákos Rezső, Bacsik György, Nagy Dezső 2—2 kor. Dr. Genersich Margit, Farkas Imre, Dezső Péterné, Balogi Imréné, Barta N., Kovács Lajos, Mészáros László, Pollner N. 1—1 kor. Kocsis András 50 f, Huszár Pál, Fajfrik Lajos, Gál Sándorné, Papp Lajosné 40—40 f, Hodják János 30 f, Egyházi díja leszámításával összesen 64 k 60 f. *Pitvaroson*: az egyház 5·50 k, Saguly János lk. 5 k, Pitvaros községi hitelszövetkezet 6 k, Pitvaros és Vidéke fogyaszt szövetkezet 3 k, Veszelszky Pál, Kriska Jánosné 2—2 kor. Ondrán János, Strbka Márton, ifj. Kriska Mihály, Bencur János, Valkovszky György, Ambrus Mihály, Koczka István, Krnacs Mihály, Rohár András, Andrusz Pálné, Dovály János, Strbka János 1—1 kor. Zahonec Márton 60 f, Karkus Pál 50 f, Prubelszky András, Kovanyecz György, Lux Pál, Osztós Pálné, Antal János, Antal Pál, Rohoska Samu, Sebők János, Hudák János, Tószegi Mihály 40—40 f. Uhrin György, Petes György, Lóczi Mihály, Drobiska Pál, Kovanyecz János, Kovanyecz Mihály, Strpka János, Matuska Márton, Ambrozi Mihályné, Tóth György, Osztás György, Zelman János J., Zelman János D., Supata János, Silla János, Antal István, Urbancsik István, Balázs András, Vrbjár György, özv. Dovály Györgyné, Rohár János, Gömöri János, Janeska János, Sebők Márton, Kernács Mihály, Kucsera Mihály, Supala Samu, Kubinyi Mátyás, Német János, Rekk Mihályné 20—20 f. Cseloszky János, Garay Mihály, Kolor Mihály, Uhrin István 10—10 f, összesen 42 kor. *Mezőhegyesen* Martens Cézár gyűjtőivén: Cukorgyár 10 k, Martens C. 3 k, Benyó Vilmos, H. Pál, Boros N., Kroh N. 2—2 kor. Szücs Ferenc, Csigai István, Vass István, Nagy István

1—1 kor. Czibi 60 f, Gálovits 50 f, N. N. 30 f, összesen 27 k 40 fillér. *Nagybánhegyesen* Kutlik Sándorné által: Kutlik Sándor és n. 10 k, Pusztay Endre, Leszich Gábor, Kutlik Sámuel és az ev. egyház 5—5 kor. Papp Józsefné, Krenka Mihályné, Hunstyán Endre és n. Löf felman M. 2—2 kor. Szlávik János 1 k 80 f, Bogár Ilonka 1 k, összesen 40 k 80 fillér. *Szegeden*: Koós Elemér 20 k, Jeszenszky Nándor 5 k, Thomay József 1k. Dr. Gerhauser József, Szluika Ervin, Bruckner Ede 2—2 k, Dr. Benkő István, Pazár Béla és Kováts Sándor 1—1 k, összesen 38 kor. *Nagylakon* Dr. Laurovics János 20 k, gyűjtőivén Császtvay József utján még Halasi Sámuel 4 k, Császtvay J., Garai István 2—2 kor. Minits N., Pohánka Samu, Zelenák István, Botyik György, Ambrus István, Zsolnai József 1—1 k, Garai Pável 60 f, Jahran Márton 30 f, összesen 34 K 90 f. Ev. Egyház 20 k. *Bulla Sándor* gyűjtőivén: Bulla S 5 k, Dr. Bikádi Antal. Órosházi tkp. főpénztára, Orosházi népbank, Süle Pál László 2—2 k. Orosházi tkrek és hitelsz., Endreffy N., Békésmegyei tkp. fiókja, Szikula Andor, Orosháza község, Orosházi Ált. tkp. Potyován Endre, Dr. Harsányi Béla, Dr. Bertothy Károly, Dr. László Ernő, Nagy Lajos, Platthy János, L. Béla és N. N. 1—1 k, összesen 27 kor. *Kardoskúton* Kalmár Pál 1k, Gombkötő Bálint, Gombkötő Antal, N Mihály, Németh József 1—1 k, Németh Bálint, Iványi István, Csizmadia József, Lovas Istvánné 20—20 f, Fehér András, Kunos Antal, Lőrincz József, Soós Antal, Nagy Sándor 10—10 f, összesen 6 k 30 fillér. *Ambrósfalván* az egyház 5 k, Chovan Viktor 1k. 1 k, összesen 6 kor. *Csanádalberti* 5 korona.

Aradbékési egymegyei gyámintézet 32 k 06 f. *Stósz*: Hoffman Károly 1k., Henschl Józsefné, Simkó Péterné,

Polner János, Rukavszky Adolf, Sikerle Béla, Malliga Józsefné, Palui József, Jéger János 1—1 k, özv. Schikerle Gottliebné 2 k, ifj. Záborszky N. 70 f, özv. Schikerle Mihályné, Schikerle János, Karaba János, Demeter Anna 60—60 f, Lukl Ágnes, Pollner Gyula, özv. Müller Jánosné, Bisztika Nándorné, Fischer Józsefné, Bölönyi Árpád, Friedvalszky Lajosné, Hunyadi Mátyásné, Kühn Károly, Markusovszky J., Salczer József, Spiesz Gusztáv 50—50 f, özv. Hölzl Samuné, Markusovszky Samu, Lang Tobiás, özv. Pollner Jakabné, Lorencz János, Fleischer Márton, Sporka Mihály, özv. Jéger Jánosné, Pollner Róbert, Lorencz Gáspár, Birnstein Károly, Sztrama Nándorné, Matus Jánosné, Pollner Andás, Friedvalszki Jánosné, özv. Stieber Jánosné, Sporka János, Hauptman György, Müller János 40—40 f, özv. Csumák Ferencné 30 f. Maurer Mártonné 20 f, összesen a gyűjtődíj leszámításával 27 k 20 f. *Szarvasi főgymn. gyámintézet* 25 k, *Salgotarján*: Jeszenszky Károly S. lk. 2 k, gyűjtésében olvash. irással 10, 5 és 5 k, összesen 22 kor. *Békéscsaba, Győr és Felső Lövői gyámintézet* 20—20 k, Szarvasi főgymn. tanári kara: Mocskonyi József 3 k, Liska János, Chovan Károly 2—2 k, Kutlik Endre, Mendöl Lajos, Wünschendorfer Aladár, Dr. Nemes Béla, Neumann Jenő, Udvardi Sándor, Plenczner Lajos, Dr. Neumann Jenő, Lang János, Szeberényi László, Oláh Miklós, Sziráczy Gyula, Hraskó Kálmán 1—1 k, összesen 20 k. *Pesti németajku* egyház nőszövetsége 20 k. *Felsőszeli* Br. Podmaniczky Pál lk. gyűjtése 17 k 10 f, Békéscsabai főgymn. Gyámintézet 15 k. *Antalfalva* Csaplovics lk. gyűjtése 14 k, *Kistormás* id. Reichert Gyula lk. 5 k, Haffner György, az ev. egyház 2—2 k, Töpfer Emma, Laki László, Schäfer Mihály 1—1 k, összesen 12 k. *Hanzmann Károly* var-

sádi lk., *Somorjai, Tótpelsőczi, Kassai I. egyház, Pozsonyi és Kőszegi egyházi, a bácsi és zólyomi egyházmegyei* gyámintézet 10—10 k. *Buda* az egyház 2 k, Scholtz Gusztáv püspök 8 k, összesen 10 k. *Boba*: Pulay Gábor lk., Küzsán István 50—50 f, László Gyula, Györfy Károlyné, B. A. Csik János 40—40 f, Lózsa A., Móricz Jenő, László Dénes, Móricz Mária, Bartakovics Károly 30—30 f, Csirkovits K., Nagy Gy.-né, Szabó S., Schlesinger Zs. Györfy L. és K., Loránt L., László Iné, Tompa L.-né, Boráth L., Nagy D., Szelestei Lajos, özv. Porkoláb L.-né, Gögös J. Vig P., Póca J., Kocsi Zs., László D., Nagy S., Szelestei László, Csik D., Móricz L. 20—20 f., Döbröntey G., Horváth K., Móricz M., Óvádi J., Morócz J., Moricz M., N. N., N. N., Baráth J., id. Moricz J., Csöngéné, Steiner M., Grósz J., Nemes K., 10—10 f, összesen 10 kor. *Kiskőrös* az egyház és pol. község 3—3 k, a nőegylet 2 k, Remló Pál 1 k, összesen 9 korona. — *Homokos* az egyház 5 k, Wallrabenstein Jakab lk. 2 k, összesen 7 kor. *Batizfalva* gyűjtése 6 k 50 f, *Ivánkfalu* 6 kor. *Nagybecskerek* Jeszenszky Nándor lk. 2 k, az egyház 4 k, összesen 6 kor. *Dobsina, Cservenka, Besztercebánya, Körmöcbánya, Orosháza, Tótkomlós* 5—5 k. *Magyargurab* Biszkup Béla lk. 1 k, a gyámintézet 4 k. *Gyoma*, az egyház 2 k, Feiler Ernő lk. 1 k, Wagner M., Ailer M., olvash., Pfeiler Gy., Kerter M., Piltz J., Roósz A., Ailer Gy. 20—20 f. Piltz M., özv. Schwalmné, Pfeifer M. 10—10 f. összesen 4 k 90 f. *Szekszárd* missiói e. 3 k, Németh Gy. 1 k, összesen 4 kor. *Szentgyörgyegyház, Nagyszombati* ismeretlen 4—4 k. *Assakürt, Cegléd, Harta, Misérdi* és *Ágfalvai* gyámintézet és Linder M. felsőmicsinei lk. által 3—3 kor. *Tápiószele* Bódi Pál lk. 1 k, az egyház 2 k, összesen 3 kor. *Sid Chovan* Mravik Anna 1 k,

Pecnik János 60 – 60 f, Miklovics Pavel 50 f, összesen 2 k 70 f. *Antunovác, Resiczabánya, Zólyomlipcse, Ruszkin, Diósgyőr, Kéty, Baja, Légrád, Pilis, Dobronya, Győr-szemere*, 2—2 k. *Martonháza és Rozsfalva* 1 gy. 1—1 k, *Pusztavám* Kotsch Mihály 1k. 50 f, az egyház 1 k, összesen 1 k 50 f. *Felsőpetény* 1 k 50 f, *Bácsfeketehegy, Rimabrezó, Ujpest, Fancsal, Csabd, Ujcsanálós* 1—1 k.

A lelkész neje által a templom belső felszerelésére megindított gyűjtés eredménye: Rimár Jenőné gyűjőivén (ki az oltárterítők stb. elkészítését vállalta:) Grauzer Istvánné, Schmidt Józsefné 20—20 k. Rajtok István és neje 12 k 50 f. Poros Károlyné, özv. Grauzer Nándorné, Biró Istvánné, ztojanov Marinkóné, Rimár Ida 10—10 k. Rennich Jánosné 8 k. Nagy Józsefné, Rajtok Gézáné, Peternák Augusztá 5 5 k. Hain Béláné 4 k, özv. Karolini Józsefné, Daby Gyuláné, Loch Jakabné, Török Imréné 3—3 k. Wetternek Antalné, özv. Ladics Jánosné, Jánossy Gusztávné, Fodor Ferencné, Beck J. 2—2 k. Mausz Jakab 1 k, összesen 152 k 50 f. özv. Kis Béláné által: Lózsa János 30 k, Lózsa István 6 k. *Wetternek A.* gyűjőivén: Merth Ferenc 10 k, Juhász János 8 k, Peternák Olga, Schannen Ferenc, Armeno Anna, a szerb hitközség 5—5 k. Fászel György, Bayer J. Ferenc, Popper Alfréd, Kyri Jakab 3—3 k. Müller Mór, özv. Székely Sándorné, Szlavikné, Karl Berta, Szántóné, Jankovits Mihály, Fischhof Ferenc, Kosztollecky János, Weber, Csobán Illés, özv. Federschmidt Dezsőné, 2—2 k. Kovács András, Bánfy József 1·20—1·20 k. Schádi Miklós, Hampel M. Lübek Eliás, Goldschmidt Jakab, Iritz Joh., Majer Ádámné, Miholjac M., Agrima Péter g. k. sz. lelkész. özv. Cherrier V. Kriegner Béla, Unterweger F., Mausz P., Grün Péter, Bender Péter, Röhrich János, Kyri János, Kyri Ferenc,

Röhrich Tamás, Zsadányi János, Schüzler Antal, Jankovics Arkadia, Funár György, Dr. Röhrich Jakab, Mannheim Mark, Sandrik János, Scheuer János, Bachmann János, Téthi József, Gavranov Arzén, Singer Sándor, Heim Ferenc, Kiss N., Riesz Péter, Brodkorb Fülöp 1—1 kor. Heller R., Horász András, Rosenzweig Ignácné, özv. Denyérné, Denyér József, Bender Antal, Spitzer Adolf, Boros Samu, Vaszity A. 60—60 f. Vlosák F., Wirt M., Rosenzweig, Strofner A. N. N. 40—40 f. összesen 115 k 80 fillér. *Stojanov Marinkóné* gyűjtése : Prochaska Ede Fiai 10 k, Billes Péter 5 k, Nert Ferenc, Schlagetter Jánosné, Rosenzweig 3—3 k, Jankovics Obren, Szlavik Vendel, Tóth Béla, Weszely Ferenc, Torday János, Politzer Arnold, Gelcsov Józsefné, Pavlov Velimirné, Gunz Mátyás, Mattica József, Kiss György, Molnár Józsefné, Jankovits Emil, König, Steflik Julia, Dr. Kassovicz Henrik 2—2 kor. Wlosák Nándor, Kiss Lajos, Heuszler J., Strekál György és Lajos, Kelemen Ferencné, Deutsch Vilmos, Weisz Ármin, Szücs Irma és Gyöző, Vincsel Mátyás, Szöcs Gyula, Koreck Miklós, Papp Miklósné, Papp Györgyné, Martinovics K., Ertl Mátyásné, Gyorgyevics J., Bozsán Sándorné, Papesch Márton, Andrez J., Goldschmidt Jakab, Korber Testvérek Bőrgyára, Torday József, Szendrey József, Dornbach Péterné, Bakai Istvánné, Trausch Henrik, Mezei Sebő, ifj. Erde, Vaszilevits Mila, Eremie Mária, Roósz Zsuzsi, Kláris Mariska, Hoch József, Kupkay Géza, Schweiger Antal, Szentin György, Dirino Demeter, 1—1 kor. Vaszity D. 60 f, Loul Zsuzsanna, Hermann M., olvash. 50—50 f. Balázs Vincéné, N. N. 40—40 f. N. N. 30 f. összesen 100 k 20 f. *Havas Nővérek* gyűjtése : Havas Mihály és n., özv. Havas Jánosné, Helbrandt István és n. Tóth János és n.

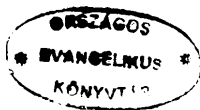

Bencsik András 5—5 kor. Havas Mariska, Havas Juliska, Halasi Samu, Pohanka Sámuel és n. 3—3 k. Gyurik János és n. 4 k, Szabó Istvánné, Bobcsok Sámuel és n. 2—2 k. Zelenák Pálné, Fazekas Imre, Ambrózy István, özv. Kohn Lajosné, Pohánka István 1—1 k. Bobcsók Ferenc 40 f, összesen 50 k 40 f. *Peternák Augusztá* gyűjtése: Scherrier Eva 10 k, Kiss János, Albu Vazul 4—4 k. Burkhardt Imre, özv. ifj. Joó Ferencné, Albu Marta, Leikovics János, Szabó Jozefa, Szmercska Engelbertné, Dobosy Gyula, Cherrier Vilmosné 2—2 k. Folgenmuth Péter, Papp József, Schnur Péter, Schnur Jakab, Artyelán Erzsébet, Szávits Péter, Ertl Mátyásné 1—1 k. Hojnecz György, Maroczán János 60—60 f. Szukkné, Schönberger 40—40 f, összesen 43 kor. *Rajtok Géza* gyűjtése: Szabó Károly 10 k. Kiss Mátyás, özv. Tóth Mátyásné 4—4 k. özv. Böhm Józsefné 3 k, Kiss Lajos, Tóth Etelka 2—2 k, összesen 25 kor. özv. *Grauzer Nándorné* gyűjtése: özv. Palkó Sámuelné 10 k, Csendes Lajos, Bikádi György 5—5 k. Ferenczy Gyula, Potchen Péter, Jung Miklós 1—1 k. Nagy Gy. István, Mocsán Józsefné, Leszl Maci 50—50 f. N. N. 40 és 10 f, összesen 25 kor. *Nagy Józsefné* gyűjtése: Dabi Gyula 5 k, özv. Boross Sándorné 2 k, Takács György 1 k 50 f, Oszter Iduska, N. N., N. N. 1—1 k. Boross Jenő 50 f, összesen 12 kor. *Kucsera Ödön* gyűjtése: Kucsera Ödön, Radovics Gyula, Csoládi Miklós 2—2 kor. Ambrus József, Dr. Holub V., Székely Ferenc, Maratzy István, Granden Károly 1—1 k, összesen 11 kor. *Billes Péter* gyűjtőivén: Horváth és Karl 2 k, Pauli Oszkár 2 k, Keszler Béla, Gayer Vilmos, Loch János 1—1 kor. N. N. 40 f, összesen 7 k. 40 fillér. *Dobozy Jenő* gyűjtőivén: Dobozy Jenő 5 k, Horemusz Pál 2 k, Kalmár Pál 1 k, összesen 8 kor.

Schneitner Mihályné által Kolonics Istvánné, Mucsi Antal és Scheitner Mné 1—1 k, Porubszky András, Kecskés Mihályné, Éder Lajosné 20—20 f, összesen 3 k 60 f.

Összegezve az eredményt: *Nagyszentmiklóson* a gyűjtés 3931 k 50 f, ezzel alig 5 év alatt az egyháztagek önkéntes járuléka a temploméítéshez meghaladja a 18000 koronát. Kapott az egyház 1000 kor. adóalapi segélyt és elnyerte a Br. Kacziány Graf féle 800 kor. segélyt.

Az egyházmegye körében eszközölt gyűjtés 794 korona, melyhez csatlakozik az egyházmegyei gyámintézet adománya 150 k 22 f. Ezideig* *az országos gyűjtés* evang. egyházak, főgymnasiumok, gyámintézetek részéről 507 k 46 f.-t tesz ki. *Egyesek* adománya 564 korona.

* A legtöbb egyháztól ugyanis még egyáltalán nem érkezett be a gyűjtőív. Hisszük, hogy az erősebb egyházak *szeretet-állérei* segítségünkre jönnek!